

Harran Asırlar Sonra Yeniden Astronomiye Hizmet Edecek

Dünyada “ilk gözlem yapılan” mekanlar arasında yer alan Şanlıurfa'nın tarihi Harran ilçesinde yapım çalışmaları süren gözlemevinde hem rasat hem de akademik çalışmaların yapılmasına imkan sağlanacak. - 26.11.2018

Astronomi tarihinin en bilinen astronomlarından biri olarak kabul edilen Battani'nin gökyüzü araştırmaları yaptığı ve dünyada ilk gözlem yapılan mekanlar arasında yer alan tarihi ilçede, GAP Bölge Kalkınma İdaresi (BKİ) finansmanı ve Harran Kaymakamlığı iş birliğiyle yürütülen proje kapsamında geçmişteki ününe yakışır bir gözlemevi yapıyor.

İlçedeki tarihi kalıntılara yakın bir bölgeye kurulması planlanan gözlemevi, yaklaşık 100 metre karelik bir alana inşa ediliyor. Kubbesi uzay mekiğini andıracak gözlemevinin bahçesinde ise dev küre şeklinde dünya maketi yer alacak. Yerli ve yabancı turistlerin adeta akın ettiği Harran'da hem geçmişteki gibi rasat hem de akademik çalışmaların yapılması planlanıyor.

Yapım çalışmaları süren gözlemevinin yeni yılın ilk günlerinden itibaren hizmete girmesi öngörülüyor.

GAP BKİ Başkanı Sadrettin Karahocagil, uzayın derinliklerinin tarih boyunca insanlar tarafından merak edildiğini söyledi.

Gökyüzünde inanılmaz bir kainatın olduğunu bilindiğini ifade eden Karahocagil, gökyüzünün güzelliklerini yeryüzündeki insanlarla buluşturmayı hedeflediklerini belirtti.

Astronomi ve uzay tutkunlarının sayısının hızla arttığını anlatan Sadrettin Karahocagil, gökyüzünün keşfi noktasında Harran'da güzel bir yatırımın hizmete girmesinin planlandığını kaydetti.

“Harran, yıldızların isimlendirildiği yerlerden biri”

Harran'daki yatırımları büyükşehir, kaymakamlık, kültür ve turizm il müdürlüğüyle iş birliği halinde gerçekleştirdiklerini dile getiren Karahocagil, şöyle devam etti:

“Geçmişte tarihin ilk üniversitesi olarak kabul edilen Harran Üniversitesi ya da Harran Medresesi astronomi alanında ciddi keşifler yapmıştır. Harran, yıldızların isimlendirildiği yerlerden biridir. Bu çerçevede burada bir rasathane, gözlemevi yapmak istiyoruz. Harran'ın geçmişteki bu özelliğini vurgulayalım istiyoruz. Burada tarih boyunca birçok rasat yapılmıştır ama şu anda rasat yapılmıyor. Biz burada şimdi de gökyüzü incelensin, rasat yapılsın istiyoruz. Gökyüzünü incelerken bir yandan da ilmi çalışmalar olsun istedik. Zaman zaman Harran Üniversitemiz başta olmak üzere bölge genelindeki üniversitelerimizden astronomiyle ilgilenen öğretim üyelerimiz de faydalansın istiyoruz. İkisine de hitap edecek kapasitede bir gözlemevi oluşturuyoruz. Gençlerimiz, çocuklarımız oraya gidince hem rasat yapılışını görecektir hem de astronomi alanında ilmi çalışma yapabilme imkanı bulacak.”

“Halen kalıntılara rastlanıyor”

Harran Üniversitesi Arkeoloji Bölümü ve Harran Ören Yeri Kazı Başkanı Prof. Dr. Mehmet Önal da Harran'ın dünyanın en eski yerleşim yerlerinden birisi olduğunu anımsattı.

Bölgede havanın nemsiz olmasından dolayı akşamları yıldızların rahat görülebildiğine değinen Önal, gökyüzünün parlaklığı sayesinde dünyada ilk astronomi araştırmalarının da Harran'da gerçekleştirildiğini belirtti.

Dünyada ilk gözlem yapılan mekanlar arasında Harran'ın geldiğini vurgulayan Prof. Dr. Önal, şöyle devam etti:

“Harran antik dönemde bilim ve astronominin merkeziydi, dolayısıyla bilimin o eski görkemli günlerindeki gibi durumla karşılaşacağımız için gözlemevinin buraya yapılması bizi sevindirdi. Harran'da astronominin gökyüzünün, yıldızların incelenmesi, araştırılması 6 bin yıl öncesine dayanıyor. Mezopotamya'da özellikle nemsiz bir hava olması dolayısıyla akşamları yıldızlar pırıl pırıl görülür. Geçmişte insanlar bu sebeple gökyüzünü diğer coğrafi bölgelerden çok daha önce Mezopotamya bölgesinde incelemiştir. İlk tanrılarını, tanrıçalarını, inançlarını, tapınaklarını bu gökyüzünün incelenmesi sonucu oluşturmuşlardır. Burada ay tanrısı Sin, güneş tanrısı Samaş, yıldız tanrısı İhtar'a ait çok sayıda kalıntı bulunuyor. Bu kalıntıların bir kısmı halihazırda Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi'nde bulunuyor. Bölgede devam eden kazılarda da yine zaman zaman

astronomiye ilişkin bulgulara rastlıyoruz.”

“Günümüze taşınması büyük bir sevinç kaynağı”

Mehmet Önal, Harran'da tarih boyunca çok sayıda bilim adamı ve astronomun yetiştiğine de dikkati çekti.

Özellikle astronomi alanında önemli buluşlara imza atan Battani'nin Harran'da çalışma yaptığını vurgulayan Önal, bundan dolayı gözlemevinin tarihi ilçede yapılıyor olmasının ayrı bir önem taşıdığını belirtti.

Gözlemevi sayesinde yerli ve yabancı turistin Harran'ın bilimsel yönünü de daha iyi kavrayabileceğini anlatan Prof. Dr. Önal, şunları kaydetti:

“Orta Çağ'da İslam dönemiyle birlikte birçok bilim insanı ve astronomlarının Harran okullarında yetiştiğini biliyoruz. Bunlardan en önemlilerinden biri Sabit bin Kurra ve diğeri ise Battani'dir. Battani'nin ismi şu anda aydaki bir kratere verilmiştir. Battani ilk İslam döneminin 'astronom mucidi' olarak biliniyor. Özellikle ay ve güneşin yakından hareketini incelemiştir. Uzak mesafeleri ölçen usturlap aletini keşfeden mucit olarak adlandırılmıştır. Dünyadaki 20 önemli astronomdan biri olarak adlandırılıyor ve bu kişi de Harranlıdır. Haran'da bu gözlemevinin yapılması, yıldızların, gezegenlerin güçlü teleskoplarla incelenmesi ve araştırılması önemlidir. Battani'nin icatlarının yerinde değerlendirilmesi bizi sevindiriyor. Harran'ın unutulmuş bilim zenginliğinin ve üstünlüğünün tekrar gözlemeviyle günümüze taşınması bizim için büyük bir sevinç kaynağıdır.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA